

Prikazi, osvrti i ocjene

ČITANKE TRIJU KUĆA – KUĆE SVEMOGUĆE, IGRAJUĆE, PUTUJUĆE

(Diana Zalar, Dijana Dvornik, Frano Petruša, *Kuća Svemoguća*. Čitanka za drugi razred osnovne škole, Alfa, Zagreb, 2009.; Diana Zalar, Dijana Dvornik, Frano Petruša, *Kuća Igrajuća*. Čitanka za treći razred osnovne škole, Alfa, Zagreb, 2010.; Diana Zalar, Dijana Dvornik, Frano Petruša, *Kuća Putujuća*. Čitanka za četvrti razred osnovne škole, Alfa, Zagreb, 2010.)

Pred nama su čitanke namijenjene učenicima drugoga, trećega i četvrtog razreda osnovne škole, autorskoga tima Zalar – Dvornik – Petruša, objavljene 2009. i 2010. u nakladničkoj kući Alfa iz Zagreba. Poveznica je triju čitanaka personificirana kuća, koja već svojim imenom upućuje na to što povezuje svaku od njih: u drugome razredu to je mašta (*Kuća Svemoguća*), u trećem dječja igra (*Kuća Igrajuća*), u četvrtome putovanje Hrvatskom (*Kuća Putujuća*). Kad ju upoznamo na stranicama ovih čitanaka, dopušta nam govoriti i o simbolici naslova. Kuća je stalnost, ona zadovoljava potrebu za sigurnošću i pripadanjem, a mijenama svojega lika istodobno pobuđuje znatiželju. Ona je i poput djeteta koje u toj dobi intenzivno sazrijeva, raste, mijenja se, a opet je to isto dijete.

Čitanke su pomno osmišljene i u cjelini i u pojedinostima. Čitanka za drugi razred sastavljena je od četiriju cjelina strukturiranih po godišnjim dobima: *Uđi u jesenske boje*, *Voliš li zimi zvijezde?*, *Dolaze ti u posjet tri proljetna tulipana* i *Putuj, putuj u ljeto*. Već prva stranica te čitanke pokazuje visok stupanj domišljatosti i metodičke inventivnosti. Otvorenim prozorima kuće uokvirene su fotografije triju autora, čitanka se uspoređuje s tajnovitom kućicom iza čijih vrata učenika «čekaju najrazličitije pustolovine», a predgovor knjizi s vrtom kroz koji se ulazi u kuću jer, reći će autori: «Nije baš zgodno da posjetitelji odmah s ulice ulaze u kuću». Autori nastoje uvući učenika među korice knjige predlažući mu da pokuša odgonetnuti koji se mjeseci u godini kriju u njezinim poglavljima, a učiteljima ujedno pružaju oslonac za upoznavanje učenika s čitankom. *Kuća Igrajuća* sastoji se od triju cjelina: *Igre pred oluju*, *Igre u kući* i *Vrtuljak u parku*. Na početku svake cjeline navedene su po dvije dječje igre, a umetnute su i unutar svake cjeline. Takvo strukturiranje čitanke držimo originalnim te, s obzirom na važnost igre za cjelokupan djetetov razvoj, i vrlo prikladnim. Ponuđene su igre koje djeca rado igraju u svim kraje-

vima Hrvatske (primjerice *Leti, leti, Škatule, batule*), ali i inačice igara karakteristične za pojedine hrvatske krajeve (primorski i otočni, nizinski i brežuljkasti zavičaj). Ispod svake takve igre navedeno je u kojem je kraju djeca igraju. To je također originalan i za učenike trećega razreda primjeren način upoznavanja svoje zemlje, ujedno usklađen s temama iz prirode i društva što se obrađuju u tom razredu. Osim toga, redosljed igara u čitanci prati nastavnu godinu: u prvoj i trećoj cjelini nalaze se igre koje se igraju na otvorenome prostoru, prikladne za ranu jesen i proljeće, u drugoj one koje se igraju u zatvorenome prostoru, prikladne za kasnu jesen i zimu, dok igra *Picigin*, donesena na kraju udžbenika, najavljuje ljeto. U čitanci za četvrti razred, također usklađene s naslovom, tematske su cjeline *Brežuljkasti zavičaji*, *Gorski zavičaji*, *Nizinski zavičaji* i *Primorski zavičaji*. Na kraju svake čitanke nalazi se *Kazalo pojmova*, poglavlje *Pisci su zanimljivi ljudi...* i *Sadržaj*.

Tekstovi uvršteni u čitanke primjereni su doživljajno-spoznajnim mogućnostima učenika. Pri njihovu izboru poštovani kriteriji književnoestetske vrijednosti, žanrovske tipičnosti, motivsko-fabularne zanimljivosti, a u znatnoj mjeri i antologijske reprezentativnosti. Posebno vrijednim držimo uvrštavanje tekstova suvremenih dječjih pisaca do sada uglavnom nepoznatih hrvatskomu mladom čitatelju poput Kęstutisa Kasparavičiusa, priznatoga litavskoga ilustratora i pisca dječjih priča, češkog književnika Miloša Macoureka, talijanskoga Roberta Piuminija ili američkoga Shela Silversteina. Originalno je uvrštavanje priče tate Hrvoja *Tata u drugom razredu* i mame Ksenije *Matematika me ne voli*, a u svim trima čitankama ponuđeno je i nekoliko učeničkih uradaka što poticajno djeluje na učeničko pisanje.

Metodička oprema u skladu je sa zahtjevima opremanja suvremene udžbeničke literature za razrednu nastavu, primjerena učenicima. Struktura čitanačke jedinice prati slijed literarne komunikacije uspostavljen u metodičkoj teoriji, to jest polazi se od pobuđivanja zanimanja za književni tekst (motivacijska dionica), slijede pitanja o tekstu i stvaralački zadatci. O tekstu se postavlja samo nekoliko kvalitetnih pitanja pa se metodička oprema ne isprječuje između učenika i teksta. Pitanja i zadatci potiču učenike na izražavanje riječju, pokretom, glumom, bojom, na igru, na zanimljive aktivnosti te uz izbor tematski prikladnih književnih tekstova omogućuju uspostavljanje unutarpredmetnih i međupredmetnih suodnosnih veza. Učenike se upućuje na samostalni i istraživački rad, na rad u paru i skupinski rad, što je u skladu sa zahtjevima suvremene nastave. Također se, kad je to potrebno, objašnjavaju manje poznate riječi te se uvode likovi djevojčice i dječaka koji objašnjavaju ključne književnoteorijske pojmove. U rubrici *Znaš li* navedene su dodatne zanimljivosti pri čem

je poštovano načelo dobne i razvojne primjerenosti. Tako se u čitanci za drugi razred, primjerice, navode nadnevcu obilježavanja «neobičnih» i «šaljivih» dana poput dana ljubaznosti, grljenja ili palačinki, a u čitanci za treći razred navedeni su dani koji nas povezuju s prirodnim i društvenim okruženjem poput dana starijih osoba, zaštite životinja, Sveopćega dječjeg dana, Dana hrvatskoga jezika, dana pjesnika, voda, zdravlja i drugo. U tu su rubriku uneseni i sadržaji koji se odnose na dječja prava. Nenametljivo se, a jasno i izriječno navodi, primjerice: *Prava su nešto što svako dijete treba imati. Osim što imaš svoja prava, imaš i svoje dužnosti! Svi smo različiti. Samo si ti jedna/jedan na ovome svijetu. Zato se trebamo međusobno uvažavati i poštovati.*

Čitanke su privlačno likovno opremljene. Ilustracije i fotografije funkcionalno su upotrijebljene i ne narušavaju preglednost. Valja istaknuti originalna i duhovita likovna rješenja poput Kuće Svemogućee koja mijenja izgled u skladu s godišnjim dobom na koje se pojedina tematska cjelina odnosi ili Kuće Putujuće – kamp kućice koju pridodan joj detalj povezuje s brežuljkastim, gorskim, nizinskim i primorskim zavičajem. Pozornost je posvećena i raspoređivanju tekstova u udžbeniku. Ovisno o dužini teksta čitanačka jedinica smještena je na jednoj stranici ili dvostranici, što pridonosi preglednosti i lakšem snalaženju u čitanci.

Jezik i stil čitanaka zaslužuju visoke ocjene. Pitanja i zadatci razumljivo su i jasno jezično oblikovani. Autori se obraćaju učeniku u drugom licu jednine poštujući oba spola. U jezičnom oblikovanju metodičkih dionica podržavaju razgovorni stil i rabe nedirektivne oblike obraćanja (*ako želiš, pokušaj, možeš, ne zaboravi...*). Uspješno rabe personifikaciju (blisku djeci te dobi), kojom se pojačava ekspresivnost, primjerice: «Ako želiš čuti cijelu priču, neka ti je učitelj/učiteljica pročita. Ostale Andersenove priče čekaju da ih čitaš sam/sama». Jezičnostilski primjereno učenicima mlađe školske dobi oblikovane su i riječi autorā koje na početku i na kraju svake čitanke upućuju učeniku te bilješke o piscima u poglavlju *Pisci su zanimljivi ljudi*.

U skladu su sa suvremenim koncepcijama nastave i uloge u kojima se javljaju autori čitanaka, a to su uloge poticatelja, sugovornika, suradnika i partnera. Osim uporabe nedirektivnih oblika obraćanja i podržavanja razgovornoga stila tim ulogama pridonosi izravno obraćanje učeniku, prijedlozi stvaralačkih i zanimljivih zadataka te raznovrsnih aktivnosti, davanje više prijedloga u zadacima i ostavljanje slobode izbora učeniku, što su sve postupci koji se osmišljeno i dosljedno primjenjuju u ovim čitankama.

Sve navedeno pokazuje da su čitanke visoko usklađene sa zahtjevima suvremene nastave: potiču razvoj jezično-komunikacijskih i literarnih sposobnosti učenika, razvijanje čitateljskih potreba i stvaranje čitateljskih

navika, osposobljavaju za samostalno čitanje i primanje književnih djela, za razumijevanje sebe i svijeta koji učenika okružuje, za kritičko mišljenje o sebi i svijetu te za stvaralačko izražavanje. Vrijednost ovih čitanaka još više dolazi do izražaja kad se promotre u cjelini udžbeničkoga kompleta. Čitanke za drugi, treći i četvrti razred osnovne škole, *Kuća Svemoguća*, *Kuća Igrajuća* i *Kuća Putujuća* zadržavaju prepoznatljivost u naslovu i u koncepciji, odlikuju se pomnim i znalačkim probirom tekstova, originalnom primjenom suvremenih metodičkih pristupa te, i za učenike i učitelje, vrlo poticajno razrađenom metodičkom opremom. Sve su to odlike koje ih čine pouzdanim osloncem kvalitetne nastave hrvatskoga jezika u mlađim razredima osnovne škole.

Jadranka Nemeth-Jajić

POTICAJNE ZNANSTVENE RASPRAVE – MODERNI SVEUČILIŠNI UDŽBENIK

(Dunja Pavličević-Franić, *Jezikopisnice*, Alfa, Zagreb, 2011.)

Knjigu ***Jezikopisnice*** (*Rasprave o usvajanju, učenju i poučavanju hrvatskoga jezika u ranojezičnome diskursu*) – kojoj je autorica dr. sc. Dunja Pavličević-Franić, redovita profesorica Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu – čine (nakon jezgrovita predgovora *Riječ unaprijed*) tri izrazito opsežna poglavlja: *Uvodna promišljanja*, *Ovladavanje hrvatskim jezikom u ranome diskursu* i *Jezik udžbenika i nastava hrvatskoga jezika* (sveukupno petnaest zasebnih rasprava i članaka) te sedam priloga na kraju knjige: *Sažetak*, *Abstract*, *Kazalo pojmova*, *Kazalo prezimena*, *Popis grafikona i tablica*, *Literaturu* i bilješku *O autorici*.

Izrazito svrhovit je jezgroviti predgovor *Riječ unaprijed*. Obavijestan i iznijansiran je upućivački tekst, sukladan svrsi vrlo zanimljive knjige. Uobičajene, dobrodošle, uvodne i ugodne napomene zasigurno će olakšati čitanje i poprilično poboljšati razumijevanje teksta, ali i prikladno motivirati specifične potencijalne čitatelje.

U skladu s klasičnim načelima uvođenja u raspravljačke tekstove – autorica elokventno i sugestivno obrazlaže naslov *Jezikopisnice* kao rezultat svoga dugogodišnjeg „pisanja o jeziku“, „odnosno istraživanja hrvatskoga kao materinskog jezika u procesu usvajanja, učenja i poučavanja u ranome razvojnom razdoblju (predškola i mlađi razredi osnovne škole)“. Poticajno apostrofira izvorišta svojoj nesvagdašnjoj knjizi koja je skladno složena od teorijskih rasprava i istraživačkih radova, objavljenih u znanstvenim časopisima i stručnoj periodici u posljednjih desetak godina. Pozorno i vrlo promišljeno ih je prikupila pod naslovom *Jezikopisnice*, neobičnom i uspjelom autoričinom kovanicom, novotvorenicom koje nema u rječnicima hrvatskoga jezika, a za koju zaslužuje pohvale i čestitke već na početku ocjene poticajne knjige. U začetku tvorbe je „igra“, koja predstavlja temeljno obilježje ranoga jezičnog diskursa, a „igre riječima“ su okosnica komunikacijsko-funkcionalnoga stvaralačkog pristupa u nastavi hrvatskoga jezika, što je autorica smatrala prikladnim u domišljanju i konačnoj tvorbi zanimljivoga, kratkog i

nestereotipnog naziva, „koji ujedno vrlo točno i jednoznačno određuje cjelokupni sadržaj knjige“.

Jasno, pravodobno i samozatajno je autorica istaknula u predgovoru da je pojedine rasprave i članke djelomice prerađivala i dopunjavala najnovijim lingvodidaktičkim, psiholingvističkim i sociolingvističkim zamislama uspješnih pristupa jezikoslovnoj problematici u osnovnoškolskoj nastavnoj praksi, zato što su se nakon čestih mijena hrvatskoga školskog sustava dogodile i promjene na svim obrazovnim razinama, u svim nastavnim predmetima i nastavnim područjima.

Signalizirajući da će pozorno i skladno stručne i znanstvene spoznaje potvrditi primjerima iz svakodnevne komunikacije, autorica je ukratko objasnila tematsku povezanost i sadržajnu razredbu u trima opsežnim poglavljima. Upravo takva ustrojba knjige upućuje na pretpostavku da je nastala u skladu sa željama i poticajima studenata na dodiplomskom i diplomskom studiju te poslijediplomanata na doktorskom studiju kojima se vrlo praktičnom činila mogućnost ukoričenja većine autoričinih radova s tematikom ranoga učenja hrvatskoga jezika u jednu knjigu, što bi ih rasteretilo „pretraživanja starih godišta časopisa i zbornika“. Sukladno mogućim očekivanjima studentica/studenata, mnogih odgajateljica/odgajatelja te nastavnica/nastavnika i ostalih stručnjaka za učenje hrvatskoga jezika proširena je koncepcija knjige, uglavnom prema sadržajnoj i didaktičkoj složenosti nastave hrvatskoga jezika.

Prvo poglavlje *Uvodno promišljanja* sadrži četiri klasično oblikovane rasprave: *Europske ključne kompetencije i hrvatska politika jezičnoga obrazovanja*, *Institucionalno učenje i poučavanje hrvatskoga jezika*, *Psiholingvističke i humanističke odrednice u nastavi hrvatskoga jezika* i *Komunikacijsko-humanistički pristup u procesu usvajanja hrvatskoga jezika*. Prva rasprava je uglavnom posvećena hrvatskoj politici jezičnog obrazovanja i njezinu odnosu prema europskomu obrazovnom sustavu. U drugoj je raspravi predstavljeno sustavno promišljanje institucionalnoga učenja i poučavanja hrvatskoga jezika. Treća rasprava se bavi psiholingvističkim i humanističkim značajkama nastave hrvatskoga jezika, a četvrta komunikacijsko-humanističkim pristupom u procesu usvajanja hrvatskoga jezika, trenutačno najsvrhovitijemu metodičkom modelu učenja u ranoj razvojnoj dobi. U cjelini je vrlo razgovijetno i dojmljivo prvo poglavlje koje nedvojbeno pokazuje usustavljenost autoričine istraživačke, znanstvene metodologije. U gotovo svakom tekstu, sukladnom klasičnim strukturama, lako je prepoznati preglednost i svrhovitu stupnjevitost u izlaganju, objašnjavanju i obrazlaganju.

Najopsežnije je poglavlje *Ovladavanje hrvatskim jezikom u ranome diskursu*. Čini ga devet rasprava i članaka, povezanih istom ili sličnom

tematikom: *Paralelni jezični kodovi – poticaj ili zapreka u sustavu rane višezjezičnosti, Lingvistička i komunikacijska kompetencija u ranojezično-me razvoju, Dobna frazeologija kao razvojno obilježje dječjega govora, Standardnojezična normativnost i/ili komunikacijska funkcionalnost u nastavi hrvatskoga jezika, Inovacijski semantemi u procesu usvajanja jezičnoga znaka, Jezičnost i međujezičnost između sustava, podsustava i komunikacije, Jezik i nejezične sastavnice govora, Početno pisanje kao temelj usvajanja ortografske kompetencije i Nova lingvistika komunikacije u diskursu novih medija*. U cijelome poglavlju je posebno naglašeno autoričino nastojanje za promjenama u hrvatskoj lingvometodičkoj teoriji i jezikoslovnoj praksi, osobito kad je riječ o ranome učenju jezika. Tijekom osebujnog raspravljanja o istoj ili sličnoj tematici obrazlaže veliku želju da institucionalno učenje hrvatskoga kao materinskog jezika bude što uspješnije i primjerenije, a zatim neprijeporno zaključuje da ranu fazu usvajanja hrvatskoga jezika obilježavaju tri temeljne značajke: komunikacijska polifunkcionalnost (bez obzira na gramatičku normativnost i znanje o jeziku), okomita višezjezičnost (ispreplitanje kodova i jezičnih idioma unutar sustava istoga materinskog jezika) i dječji neologizmi (spontane novotvorbe kao rezultat stvaralačke kognitivno-afektivne jezične djelatnosti). U cijelom poglavlju ne daje prvenstvo sintetičkom istraživanju problematike, ali ustrajno uključuje različite istraživačke metode u skupljanje dokaza i potkrjepljenja za neprijeporne znanstvene rezultate.

U poglavlju *Jezik udžbenika i nastava hrvatskoga jezika* nalaze se dvije izrazito poticajne rasprave (*Utjecaj udžbeničkih tekstova na razvoj rječnika u ranome diskursu hrvatskoga jezika* i *Obilježja komunikacijskih udžbenika*) u kojima se sustavno raspravlja o obilježjima komunikacijskih udžbenika i utjecaju udžbeničkih tekstova na proces usvajanja i učenja materinskog jezika u ranoj razvojnoj dobi. Autorica uporno sintetizira postojeća znanstvena istraživanja, ilustrativno izlaže izvorna promišljanja i pozorno raščlanjuje udžbeničku problematiku, jasno odgovara na mnoga aktualna udžbenička lingvometodička pitanja, vješto oblikuje kritičke prosudbe i ocjene, a sve to za svrhu ima – poboljšavanje hrvatskih udžbenika. Budući da se učenici svakodnevno služe udžbenicima iz hrvatskoga jezika, osobito u nižim razredima osnovne škole, udžbenički tekstovi imaju iznimnu ulogu u stvaranju i bogaćenju učenikova rječnika. U skladu s metodičkom oblikovanošću mogu odlučno utjecati i na razvoj jezičnih kompetencija učenika, stoga je presudno važan jezični ustroj, opsežnost teksta, izbor primjerenog leksika i načini prezentacije koje bi trebalo uskladiti s dječjim spoznajnim mogućnostima, jezičnim iskustvom, predznanjem i interesima.

Autoričina teorijska promišljanja i praktična istraživanja postupaka, metoda i strategija učinkovitoga razvoja učeničkih jezičnih kompetencija na početku školovanja rezultati su i znanstvenoga projekta *Razvoj komunikacijske kompetencije u ranome diskursu hrvatskoga jezika* (kojemu je voditeljica). Komuniciranje na materinskome jeziku određeno je „kao primarna kompetencija i preduvjet razvoja svih ostalih ključnih kompetencija”, što je istaknuto i u povelji Europskog povjerenstva i *Zajedničkome europskom referentnom okviru za jezike: učenje, poučavanje i vrednovanje* (Zagreb, 2005). Autorica pokazuje obaviještenost o europskim istraživanjima dotične problematike, razlučuje ih i prosuđuje im praktične mogućnosti u hrvatskim uvjetima, ne zaboravljajući stvaralačku izvornost.

Zasigurno se prije prof. dr. sc. Dunje Pavličević-Franić u hrvatskome jezikoslovlju nije nitko tako osebujno bavio lingvističkom i komunikacijskom kompetencijom u ranome jezičnom diskursu. Većina poznatih psiholingvističkih i sociolingvističkih istraživanja o usvajanju materinskog jezika u ranome razvojnom razdoblju provedena je na korpusu velikih europskih jezika. Slični su načini ranog usvajanja jezika, stoga autorica odlučno tvrdi da postoje „univerzalije – kako u pogledu morfološko-sintaktičkih kategorija tako i u sadržaju ranoga leksikona”. Sugestivno ističe da „jezični ustroj utječe na usvajanje i oblikovanje materinskoga jezika u ranome diskursu”, pa su zato potrebna istraživanja za svaki jezik. Znakovito i poticajno utemeljuje teorijske osnove i nudi praktične primjere, koji se mogu – u okviru funkcionalno-komunikacijskog pristupa – učinkovito ostvarivati tijekom učenja hrvatskoga jezika u ranom diskursu. Izvornost i modernost toga pristupa dodatno jamče: interdisciplinarnost, intertekstualnost i multimedijalnost.

Pokazujući umijeće suptilnog određenja najizazovnijih problema, autorica stupnjevito i postupno izlaže činjenice u cijeloj knjizi, logički povezuje istraživačke izazove, uzorno privlači potencijalne čitatelje, odlučno stvara zanimanje za teze i hipoteze te potiče na prihvaćanje izvornih rješenja kojima sigurno pronalazi prikladna potkrjepljenja. Čvrsto raspravljački obrazlaže i potkrjepljuje činjenicu da učenje svakoga jezika, pa i hrvatskoga, znači usvajanje određenoga jezičnog sustava i strukture, njegove „formalne supstance” i „svih potencijala i ograničenja koji se unutar jezičnog sustava pojavljuju”. Nedvojbeno tvrdi da je taj proces osobito značajan „u ranojezičnome razdoblju” jer dječja razvojna obilježja i njihove psihokognitivne mogućnosti uvjetuju učenje. U skladu s time može se zaključiti da knjiga teorijski i praktično osvjetljava razvoj jezičnih kompetencija na početku školovanja, svrhovito se usmjeruje na istraživanja standardizacije početnog čitanja i pisanja te osobito potiče promišljanja i aktivnosti

slušanja i govorenja koje su „dominantne u predškoli“. Posebno je usmjerena na razvoj komunikacijske kompetencije, a potom i na usvajanje temeljnica lingvističke kompetencije (primjerice, na pravopisnu, gramatičku i leksičku normu). U prosudbama i konzistentnosti prosuđivanja očituje se istraživačko samopouzdanje koje osigurava istraživačku upornost i nepokolebljivost na putu do znanstvenog uspjeha.

U knjizi su rasprave i članci – uglavnom izvorni znanstveni radovi – koji su nastali u okviru znanstvenih istraživanja u području primijenjene lingvistike. Izvrsno su prestrukturirani, sadržajno približeni i povezani, a i sugestivno su predstavljeni s jasnim ciljem stvaranja sveučilišnog udžbenika, primjerena studenticama i studentima učiteljskih i ostalih nastavnih fakulteta, odgajateljicama i odgajateljima, učiteljicama i učiteljima, nastavnicama i nastavnicima hrvatskoga jezika u primarnome odgoju i obrazovanju, tj. svima koji se bave izobrazbenim i odgojnim procesima u razdoblju ranoga jezičnog učenja i poučavanja.

U odličnoj ocjeni nesvagdašnje knjige prof. dr. sc. Dunje Pavličević-Franić potrebno je posebice istaknuti razgovijetnost ciljeva i svrhe, u što nedvojbeno uvjerava usustavljena znanstvena metodologija. Očito je plod dugogodišnjega autoričina promišljanja iznimno važne problematike, pa je razvidno – zbog čega se svenazočno odražavaju: spoznaje, ideje i tvrdnje koje se temelje na raznovrsnom istraživanju problematike te plodnosti uključivanja različitih istraživačkih metoda, postupaka i sredstava u iznalaženje potkrjepljenja za nedvojbene znanstvene zaključke.

Prikupljajući dokaze i smjernice za neprijeporno zaključivanje, autorica se oslanja i na interdisciplinarnu literaturu u skladu s usustavljenošću istraživačke metodologije, preciznim istraživačkim ciljevima i razvidnom svrhom velike pozornosti mnoštvu izvora. Očituje nedvojbenu sigurnost u promišljanju i određenju pojmova te stvaranju prikladnoga, dosad nepostojećega nazivlja, što joj donosi najljepše pohvale. Ne ostavlja nikakve dvojbe, a bira jasne činjenice za sigurno priopćivanje obavijesti u raspravljajčkome tekstu pokazujući smisao za razlučivanje „datoga“ i „novoga“. Svenazočno pokazuje umijeće selekcioniranja navoda koji dodatno svjedoče o njezinim svrhovitim potkrjepljivanjima istraživačkih nakana. Uzorno ih prilagođuje našem dobu, ponajviše usmjerenošću na multimedijalnost koja izrazito pridonosi čvrstini, jasnoći i izvornosti dojmljivih zaključaka, pozorno oblikovanih jednom rečenicom ili svezom skladnih rečenica.

Knjiga *Jezikopisnice* predstavlja prof. dr. sc. Dunju Pavličević-Franić kao znanstvenicu s uzornim znanjem, iznimnim sposobnostima i specifičnim umijećem za istraživanje vrlo važne problematike („usvajanja, učenja i poučavanja hrvatskoga jezika u ranojezičnome diskursu“). Zaslužuje naj-

bolju ocjenu za usklađenost znanstvene pomnosti, preciznosti izričaja, specifične pronicljivosti te istraživačke motiviranosti. Budući da je prvo usustavljeno razmatranje iznimno važnih istraživanja hrvatskoga kao materinskog jezika u procesu usvajanja, učenja i poučavanja u ranome razvojnom razdoblju („predškola i mlađi razredi osnovne škole“), potrebno je posebno istaknuti izvornost znanstvenog prinosa koji je čvrsto utemeljen na dugogodišnjim znanstvenim promišljanjima i istraživanjima.

Na osnovi cjelovite raščlambe i sustavne prosudbe knjige **Jezikopisnice** (*Rasprave o usvajanju, učenju i poučavanju hrvatskoga jezika u ranojezičnome diskursu*) – neprijeporno se može zaključiti – da je prof. dr. sc. Dunja Pavličević-Franić napisala izvrsnu knjigu, vrlo značajno izvorno znanstveno djelo, moderan i svrhovit sveučilišni udžbenik koji zaslužuje najljepše pohvale i najbolje preporuke.

Vlado Pandžić

BILJEŠKE O AUTORIMA

Dr. sc. **Marko Ljubešić** je asistent u Odjelu za humanističke znanosti Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli.

Igor Medić je profesor hrvatskoga jezika i književnosti u XII. gimnaziji u Zagrebu.

Dr. sc. **Josip Miletić** je asistent u Odjelu za kroatistiku i slavistiku Sveučilišta u Zadru.

Doc. dr. sc. **Jadranka Nemeth-Jajić** je docentica na Filozofskom fakultetu u Splitu.

Dr. sc. **Goran Novaković** je profesor hrvatskoga jezika i književnosti u XII. gimnaziji u Zagrebu te vanjski suradnik na Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli.

Prof. dr. sc. **Vlado Pandžić** je redoviti profesor u trajnom zvanju i predstojnik Katedre za metodiku nastave hrvatskoga jezika i književnosti u Odsjeku za kroatistiku Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

UPUTE SURADNICIMA

Časopis „Hrvatski” objavljuje izvorne znanstvene, pregledne i stručne radove, izlaganja sa znanstvenih skupova te prikaze praktičnih iskustava iz nastave hrvatskoga jezika i književnosti, govornoga i pismenoga izražavanja te medijske kulture, koji nisu objavljeni u drugim javnim glasilima. Svi će radovi uobičajeno biti recenzirani i kategorizirani u skladu s međunarodnim načelima i pravilima o objavljivanju znanstvenih i stručnih tekstova u časopisima. Prikazi i ocjene knjiga, časopisa, znanstvenih i stručnih skupova neće biti kategorizirani.

Priloge objavljujemo u skladu s abecednim redoslijedom suradničkih prezimena i imena. Izvorni radovi mogu imati do 80.000 znakova; izlaganja sa znanstvenih skupova, pregledni radovi, stručni radovi i prikazi praktičnih iskustava do 40.000 znakova; prikazi i ocjene knjiga, časopisa, znanstvenih i stručnih skupova do 20.000 znakova.

Suradnici su odgovorni za jezičnu urednost svojih tekstova; sudjeluju u korekturi tekstova tijekom prijeloma časopisa. Tekstovima koji će biti objavljeni u dijelu časopisa *Rasprave i članci* treba priložiti sažetak i ključne pojmove, nazive ili riječi do 1.500 znakova na hrvatskome i jednome svjetskom jeziku.

Časopis se tiska na hrvatskome jeziku. Rukopisi se ne vraćaju.

UPUTE PRETPLATNICIMA

Časopis „Hrvatski” izlazi dva puta godišnje. Cijena jednoga primjerka: 40 kuna. Godišnja pretplata: 70 kuna.

Pretplata se doznajuje na žiroračun: 2360000-1101551990-7, Hrvatsko filološko društvo (za časopis „Hrvatski”), Ivana Lučića 3, 10000 Zagreb.

Molimo Vas da nam nakon svake uplate pošaljete presliku uplatnice. Preslike možete slati na adresu:

Ana Ćavar, prof.
Filozofski fakultet
Odsjek za kroatistiku
Ivana Lučića 3
10000 Zagreb

